

1.2 Ekologisk hållbarhet

Klimatomställningsarbetet behöver accelereras betydligt för att vi ska nå våra klimatmål. Studier av sambandet mellan tillväxt och miljö konstaterar med tydlighet att de har varit oförenliga. Det behöver dock inte gälla framtiden, vilket också FN-organet IPCC konstaterar. Utmaningen är emellertid enorm, vilket betyder att den politiska viljan och satsningarna måste vara av motsvarande dignitet. Hittills har vi i för stor utsträckning förlitat oss på marknaden. Den strategin har misslyckats. Därmed har ett par decennier gått förlorade, vilket gör dagens situation än mer akut.

Det kan framstå som att det i Sverige idag inte finns någon större politisk konflikt bland partierna när det gäller synen på behovet av att den ekonomiska tillväxten även bör vara hållbar på sikt ur ett klimatperspektiv. Detta är felaktigt – ambitionsnivån skiljer sig betydligt. Konflikten gäller även synen på samhällets roll.

Vi klarar idag endast cirka 25 procent av nödvändiga utsläppsminskningar, enligt Klimatpolitiska rådet och Fossilfritt Sverige.¹ För att göra klimatomställningen möjlig kommer det att behövas betydande statliga omställningsinvesteringar under en längre period. Klimatomställningen måste ske skyndsamt, strukturerat och genom samhällets gemensamma insatser. Merparten av investeringarna måste på plats de närmaste tio åren. Det kommer att innebära betydande åtaganden för staten.

Givet statsbudgetens funktionssätt – att allt betalas på löpande räkning, och det nu gällande överskottsålet – kommer dessa omställningsinvesteringar att konkurrera med offentlig konsumtion, vilket riskerar att leda till att de inte blir av eller att medborgarnas välfärd sänks och ojämlikheten ökar. Det är en målkonflikt som både är kontraproduktiv och saknar ekonomisk rationalitet. Det finns ingen tydlig logik bakom att just denna generations skattebetalare ska stå för kostnaden när det i hög utsträckning handlar om både tidigare och kommande generationers skuld respektive välfärd. Vi menar att det måste vara möjligt att lånefinansiera ett omfattande klimatomställningspaket med nödvändiga investeringar.

Vänsterpartiet anser att Sverige har exceptionellt goda förutsättningar att göra denna omställning och bli världsledande på en rad industriområden – om rätt investeringar görs. Det kan bli en ny storhetstid för svensk industri och sysselsättning.

¹ Klimatpolitiska Rådet (2021), Rapport 2021. DN-debatt av Fossilfritt Sverige: <https://www.dn.se/debatt/fem-avgorande-satsningar-for-fossilfri-konkurrenskraft/>